

Γεωργία Τσιφτελίδου – Αναστασία Τουλιούπη

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Σύμφωνα με τις νέες οδηγίες
διδασκαλίας και αξιολόγησης

Θέση υπογραφής δικαιούχων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα, και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύονται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Εκπαίδευση

Γεωργία Τσιφτελίδου – Αναστασία Τουλούπη, *Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία*

Γ΄ Γυμνασίου – Κριτήρια αξιολόγησης

Διορθώσεις: Γιάννης Αντωνόπουλος

Υπεύθυνος έκδοσης: Βαγγέλης Μπακλαβάς

Ηλεκτρονική σελιδοποίηση: Αγγελική Κουτσούκου

Φιλμ-μοντάζ: Γιώργος Κεραμάς

Copyright © Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη), Γεωργία Τσιφτελίδου και Αναστασία Τουλούπη, Αθήνα, 2017

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Οκτώβριος 2018

ΚΕΤ Β542 - ΚΕΠ 404/18

ISBN 978-960-16-7719-4

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ**

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, Τ.Θ. 1213,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

*Αφιερωμένο στα παιδιά μας,
Χριστίνα, Κωνσταντίνα
και
Δανάη, Ραφαήλ*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προλογικό σημείωμα	7
Κριτήρια διαμορφωτικής αξιολόγησης στη Νεοελληνική Γλώσσα	
<i>Ενότητα 1: Η Ελλάδα στον κόσμο</i>	9
<i>Ενότητα 2: Γλώσσα – Γλώσσες και πολιτισμοί του κόσμου</i>	13
<i>Ενότητα 3: Είμαστε όλοι ίδιοι. Είμαστε όλοι διαφορετικοί</i>	16
<i>Ενότητα 4: Ενωμένη Ευρώπη και Ευρωπαίοι πολίτες</i>	19
<i>Ενότητα 5: Ειρήνη – Πόλεμος</i>	23
<i>Ενότητα 6: Ενεργοί πολίτες για την υπεράσπιση οικουμενικών αξιών</i>	27
<i>Ενότητα 7: Τέχνη: Μια γλώσσα για όλους, σε όλες τις εποχές</i>	30
<i>Ενότητα 8: Μπροστά στο μέλλον</i>	34
Κριτήρια ανακεφαλαιωτικής αξιολόγησης στη Νεοελληνική Γλώσσα	
1ο κριτήριο ανακεφαλαιωτικής αξιολόγησης	37
2ο κριτήριο ανακεφαλαιωτικής αξιολόγησης	41
3ο κριτήριο ανακεφαλαιωτικής αξιολόγησης	45
Κριτήρια ανακεφαλαιωτικής αξιολόγησης στη Νεοελληνική Λογοτεχνία	
1ο κριτήριο ανακεφαλαιωτικής αξιολόγησης στη Νεοελληνική Λογοτεχνία	48
2ο κριτήριο ανακεφαλαιωτικής αξιολόγησης στη Νεοελληνική Λογοτεχνία	52
3ο κριτήριο ανακεφαλαιωτικής αξιολόγησης στη Νεοελληνική Λογοτεχνία	55
Απαντήσεις	57

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η γλώσσα είναι ένας ζωντανός οργανισμός που αναπνέει, εξελίσσεται και ανανεώνεται. Η ομορφιά και ο πλούτος της αποτυπώνονται καθημερινά σε ποικίλες περιστάσεις, σε γραπτό και προφορικό επίπεδο, και προάγουν την επικοινωνία μας. Γι' αυτό, θεωρούμε ότι είναι πολύ σημαντικό να γνωρίζουμε καλά τη γλώσσα μας και να τη χρησιμοποιούμε ορθά. Άλλωστε, ο ίδιος ο Γ. Σεφέρης, χωρίς να αμφιβάλλει για την αντοχή της, θα τονίσει: «...έχουμε μια γλώσσα ανθεκτική, μ' εξαιρετες δυνατότητες, φτάνει να μην την κακομεταχειριζόμαστε υπερβολικά» (*Δοκιμές Γ*, 264).

Με το βιβλίο μας *Κριτήρια αξιολόγησης γλωσσικής διδασκαλίας*, που περιέχει πρωτότυπες και «πολυμορφικές» ασκήσεις, φιλοδοξούμε, από τη μια, να προτείνουμε στους συναδέλφους μας τρόπους αξιολόγησης των μαθητών τους, σύμφωνα με το νέο πλαίσιο διδασκαλίας και αξιολόγησης, και, από την άλλη, να βοηθήσουμε τους μαθητές να εξασκηθούν σε αυτόν τον νέο τρόπο καθώς και να συνειδητοποιήσουν την ποικιλία της γλώσσας μας και του ύφους σε διάφορα κειμενικά είδη και επικοινωνιακά πλαίσια.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Ενότητα 2

Γλώσσα – Γλώσσες και πολιτισμοί του κόσμου

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τα παιδιά μελετούν, αλλά δεν κατανοούν

Το άρθρο αναφέρεται στην αδυναμία των μαθητών να κατανοήσουν ένα κείμενο, να αποσαφηνίσουν τα νοήματά του και, γενικότερα, να διαβάσουν ουσιαστικά και όχι επιφανειακά.

«Τις περισσότερες φορές, διαβάζω και δεν καταλαβαίνω. Όταν τα κείμενα είναι αρχαία με νέα ελληνικά μαζί, μου φαίνονται πολύ περίεργα. Δυσκολεύομαι να καταλάβω, θέλει πολλή ανάλυση» απαντάει σε σχετική ερώτηση η Ελ., μαθήτρια της Γ΄ Λυκείου. Ο Β., μαθητής Γ΄ Λυκείου, δηλώνει: «Εκτός σχολείου, δεν μ' αρέσει να διαβάζω. Αν εξαιρέσω τα μαθήματα που μ' ενδιαφέρουν για τις Πανελλαδικές, χρειάζομαι, συνήθως, αρκετό χρόνο για να κατανοήσω ένα κείμενο». Τέλος, ο Στ., μαθητής Β΄ Λυκείου, αναφέρει: «Δυσκολεύομαι να γράψω. Δεν έχω ιδέες ή, όταν έχω, δεν μπορώ να τις αναπτύξω. Έκθεση, πάω φροντιστήριο, μαθαίνω “πακέτα λέξεων”, τα γράφω. Άλλα βιβλία, σχεδόν ποτέ. Μόνο Χάρυ Πόττερ, παλιότερα. Προτιμώ ταινίες».

Όταν τέθηκε το ερώτημα σε εκπαιδευτικούς, αν τα παιδιά καταλαβαίνουν όταν μελετούν, οι απαντήσεις ήταν κατηγορηματικά αρνητικές. «Όχι, όχι!» θα πει χωρίς δεύτερη σκέψη η κ. Ε.Ρ., φιλόλογος, και την άποψη αυτή συμμερίζονται πολλοί συνάδελφοί της, με πολυετή εμπειρία. Τα παιδιά είναι αρνητικά μπροστά στο συνεχές κείμενο. Βαριούνται και φοβούνται μήπως δεν μπορέσουν να κατανοήσουν τα μηνύματά του. Η λεξιπενία είναι ιδιαίτερα αισθητή, ενώ πρόβλημα υπάρχει τόσο στην κατανόηση όσο και στην ορθογραφία. Το επίπεδο εγγραμματοσμού διαρκώς υποβαθμίζεται στην Ελλάδα. Βέβαια, αντίστοιχη περιγράφεται η κατάσταση και στα δημόσια σχολεία της Γαλλίας, όπου μάλιστα καταργήθηκε η συγγραφή δοκιμίου από μαθητές, επειδή αδυνατούσαν οι περισσότεροι να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις αυτού του είδους λόγου.

Οι ειδικοί αποδίδουν το πρόβλημα σε πολλούς παράγοντες. Αρχικά, στο οικογενειακό περιβάλλον. Τα παιδιά δεν είναι μυημένα στη λογοτεχνία, επειδή το περιβάλλον τους δεν ευνοεί, συνήθως, τη φιλιανγνωσία. «Ούτε εφημερίδα δεν διαβάζουν τα παιδιά, πράγμα που αποτυπώνεται και στο γράψιμό τους» αναφέρει μια μητέρα εφήβου. Οι εκπαιδευτικοί παραδέχονται πως ευθύνονται κι αυτοί, καθώς, αρκετές φορές, «κατεβάζουν τον πήχη». Φυσικά, το πρόβλημα επιδεινώνεται και από τον μεγάλο όγκο της διδακτέας ύλης, ο οποίος είναι αντιστρόφως ανάλογος με τον διαθέσιμο χρόνο. Οι διάφοροι πειραματισμοί στην εκπαίδευση και η απουσία συνέχειας ευθύνονται για τη φθίνουσα πορεία του εγγραμματισμού. Ίσως φταίει και η εικόνα, το διαδίκτυο, τα greeklish και, γενικότερα, οι νέοι τρόποι επικοινωνίας στους οποίους έχουν εθιστεί τα παιδιά. Έχοντας εξοικειωθεί με το επιφανειακό, οι νέοι αναρωτιούνται γιατί αδυνατούν να επεξεργαστούν ένα κείμενο και να αποκωδικοποιήσουν τα μηνύματά του.

Β. Χρυσστομίδου, εφημ. *Η Καθημερινή* (διασκευή)

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Βασιζόμενοι στο κείμενο, να χαρακτηρίσετε με Σωστό ή Λάθος τις παρακάτω προτάσεις:

- α.** Το διαδίκτυο βοηθάει τα παιδιά να αποκωδικοποιήσουν μηνύματα.
- β.** Οι περισσότεροι μαθητές κατανοούν όσα διαβάζουν και μπορούν να συνθέτουν κείμενα διαφορετικού είδους.
- γ.** Η λεξιπενία είναι ιδιαίτερα αισθητή, ενώ πρόβλημα υπάρχει στην κατανόηση και την ορθογραφία.
- δ.** Οι γονείς πιστεύουν πως τα περισσότερα παιδιά διαβάζουν εξωσχολικά βιβλία.
- ε.** Το επίπεδο εγγραμματισμού είναι υψηλό στα δημόσια γαλλικά σχολεία.
- στ.** Οι εκπαιδευτικοί ευθύνονται, γιατί δεν έχουν υψηλές απαιτήσεις από τα παιδιά.

Μονάδες 6

2. α. Να διακρίνετε τις ονοματικές προτάσεις και να τις αντικαταστήσετε με αντίστοιχα ονοματικά σύνολα.

- ι.** Δεν μπορώ να αναπτύξω τις ιδέες.

ονοματικό σύνολο _____

- ii. Φοβούνται μήπως δεν μπορέσουν να κατανοήσουν τα μηνύματά του.
ονοματικό σύνολο _____
- iii. Οι εκπαιδευτικοί παραδέχονται πως ευθύνονται κι αυτοί.
ονοματικό σύνολο _____

Μονάδες 2

- β. Να σχηματίσετε δύο φράσεις με τη λέξη «πρόβλημα» στις οποίες να διαφαίνεται η διαφορετική της σημασία.**

Μονάδες 2

- 3. Να αναπτύξετε σε ένα άρθρο της σχολικής εφημερίδας δύο αίτια του φαινομένου της λεξιπενίας των νέων. (250-300 λέξεις)**

Μονάδες 10

(περιεχόμενο 5, μορφή 3, δομή 2)